

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΕΓΜ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΦΩΝΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ (ΣΕΣ) ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014 - 2020

Εισαγωγή

Ο Σύνδεσμος Ελληνικών Εταιρειών Γραφείων Μελετών (ΣΕΓΜ) εκπροσωπεί τις μελετητικές/συμβουλευτικές επιχειρήσεις, οι οποίες συμμετείχαν και συμμετέχουν ενεργά στην υλοποίηση τόσο του τρέχοντος Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς 2007-2013, όσο και των προηγούμενων Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης, παρέχοντας μελετητικές υπηρεσίες, υπηρεσίες τεχνικού συμβούλου κ.λπ.

Ο Σύνδεσμος Ελληνικών Εταιρειών – Γραφείων Μελετών (ΣΕΓΜ) εκτιμά, όπως και πολλοί άλλοι άλλωστε, ότι στην πολύ κρίσιμη περίοδο που διέρχεται η χώρα μας έχει μεγάλη σημασία να υπάρξει επανεκκίνηση της οικονομίας και νέα αναπτυξιακή δυναμική.

Στο πλαίσιο αυτό θεωρεί τα Επιχειρησιακά Προγράμματα της νέας προγραμματικής περιόδου 2014 – 2020, την πιο σημαντική ευκαιρία. Με τη λογική αυτή θεωρούμε αναγκαίο να υπάρξει ιδιαίτερη μέριμνα τόσο για τον κατάλληλο σχεδιασμό των διαφόρων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ώστε να διασφαλιστεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο η δυνατότητα της χώρας μας να αξιοποιήσει τα ευρωπαϊκά κονδύλια πραγματικά σε αναπτυξιακή κατεύθυνση), όσο και για τη διαμόρφωση και θεσμοθέτηση διαδικασιών υλοποίησής τους που να καθιστούν απλούστερη την αξιοποίηση των πόρων χωρίς να υπονομεύεται η διαφάνεια και η ορθή αξιολόγηση.

Υπό το πρίσμα αυτό, πιστεύουμε ότι ο ορθός και επιτυχής σχεδιασμός της νέας προγραμματικής περιόδου 2014-2020 έχει ύψιστη σημασία για την παρούσα δυσμενή κατάσταση της χώρας μας και με ικανοποίηση διαπιστώνουμε ότι στην κατεύθυνση αυτή κινείται και ο σχεδιασμός της κυβέρνησης. Είναι απολύτως σαφές ότι η συνολική στρατηγική επιβάλλεται να σχεδιαστεί με αναπτυξιακά κριτήρια, λαμβάνοντας υπόψη και τις ανάγκες υλοποίησης έργων και δράσεων υψηλής προτεραιότητας (π.χ. δράσεις διαφύλαξης της κοινωνικής συνοχής, έργα προστασίας περιβάλλοντος και εναρμόνισης με Κοινοτικές Οδηγίες, κ.ά.). Τα κριτήρια σχεδιασμού θα πρέπει να διασφαλίζουν υψηλό δείκτη αποδοτικότητας και μεσο-μακροπρόθεσμης προστιθέμενης αξίας, έτσι ώστε οι πράξεις της νέας προγραμματικής περιόδου να συμβάλουν επιτυχώς και ουσιαστικώς στην αναπτυξιακή προσπάθεια και στην ανάκαμψη της χώρας μας. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να αποφευχθούν έργα και δράσεις αποσπασματικής προσέγγισης, με βραχυπρόθεσμα και ευκαιριακά οφέλη.

Από τη φύση της δραστηριότητας των μελών του ΣΕΓΜ, που είναι επιχειρήσεις παροχής μελετητικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών, τα ζητήματα που ο Σύνδεσμος, ως κοινωνικός εταίρος, γνωρίζει καλύτερα σε σχέση αφενός με προβλήματα και αδυναμίες του τρέχοντος ΕΣΠΑ και αφετέρου με ευκαιρίες και δυνατότητες για τη νέα προγραμματική περίοδο συνδέονται με τον κύκλο παραγωγής των έργων υποδομής.

Βασικές παρατηρήσεις

1. Σημαντικές αναπτυξιακές ανάγκες στον τομέα των υποδομών

Κατά πρώτον, πιστεύουμε ότι υπάρχουν ακόμα σημαντικές αναπτυξιακές ανάγκες και προτεραιότητες στον τομέα των υποδομών, που η κάλυψή τους θα λειτουργήσει θετικά για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των Ελλήνων πολιτών, θα δημιουργήσει καλύτερο πλαίσιο δραστηριοποίησης σε κρίσιμους τομείς της οικονομίας (πρωτογενής τομέας, τουρισμός κλπ), θα συμβάλει στην ορθολογική διαχείριση των πόρων και την προστασία του περιβάλλοντος και θα ικανοποιήσει απαιτήσεις που απορρέουν από την ευρωπαϊκή νομοθεσία και τις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας. Με ικανοποίηση διαπιστώνουμε ότι τα δεδομένα αυτά έχουν σε σημαντικό βαθμό συνεκτιμηθεί για τον προγραμματισμό από την πλευρά του αρμόδιου υπουργείου και της κυβέρνησης γενικότερα. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι:

- ✓ Η ολοκλήρωση των βασικών οδικών υποδομών, η επέκταση και ο εκσυγχρονισμός του σιδηροδρομικού δικτύου.
- ✓ Η υλοποίηση έργων υποδομής που μπορούν να λειτουργήσουν με καταλυτικό τρόπο υποστηρικτικά στην αναβάθμιση του τουρισμού (αεροπορικές και θαλάσσιες μεταφορές, κρουαζιέρας κλπ).
- ✓ Η εφαρμογή των σχεδίων διαχείρισης λεκανών απορροής και η ορθολογική διαχείριση και προστασία των υδάτων, σύμφωνα με την Οδηγία 2000/60, ιδίως σε συνάρτηση με την αγροτική οικονομία και τη βιώσιμη ανάπτυξη της υπαίθρου.
- ✓ Η ολοκλήρωση των υποδομών διαχείρισης και επεξεργασίας των λυμάτων, σύμφωνα με την Οδηγία 91/271, αλλά και τις ιδιαιτερότητες της χώρας μας (π.χ. τουριστικές περιοχές)
- ✓ Η ολοκληρωμένη διαχείριση στερεών αστικών και επικίνδυνων αποβλήτων, σύμφωνα με την Οδηγία 98/2008.
- ✓ Η αξιοποίηση βιομάζας και υπολειμμάτων και υποπροϊόντων των γεωργικών και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων.
- ✓ Οι ολοκληρωμένες αστικές παρεμβάσεις, ιδιαίτερα σε υποβαθμισμένες περιοχές.

- ✓ Η προώθηση της φιλικής στο περιβάλλον κινητικότητας στις πόλεις (κινητικότητα πεζών, ποδηλατόδρομοι κλπ).
- ✓ Η ανάδειξη των ιστορικών κέντρων πόλεων.
- ✓ Η ανάπτυξη ενεργειακών υποδομών.
- ✓ Η προώθηση της ενεργειακής αποδοτικότητας και της εξοικονόμησης ενέργειας.
- ✓ Η παραγωγή, διανομή και χρήση ενέργειας από ΑΠΕ.
- ✓ Η συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας.

2. Υποστήριξη της πραγματικής οικονομίας – μόχλευση ιδιωτικών κεφαλαίων

Κατά δεύτερο, θεωρούμε ότι πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη τα παρακάτω σημεία για τη νέα προγραμματική περίοδο:

- ✓ Προτεραιότητα στην υποστήριξη της πραγματικής οικονομίας (δηλαδή τομείς με σημαντική αναπτυξιακή και πολλαπλασιαστική δυναμική) και στην αντιμετώπιση πραγματικών αναπτυξιακών ελλειμμάτων της χώρας, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας, καθώς επίσης και τις ευρωπαϊκές και διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας.
- ✓ Συστηματική μόχλευση και ιδιωτικών πόρων, παράλληλα και συμπληρωματικά με τη δημόσια δαπάνη της νέας προγραμματικής περιόδου.
- ✓ Στο πλαίσιο του σχεδιασμού για μικρότερο, αποτελεσματικότερο και πιο επιτελικό κράτος, ενίσχυση της συνεργασίας δημοσίου και ιδιωτικού τομέα με συνευθύνη στις διαδικασίες αξιολόγησης, ελέγχου και παρακολούθησης. Στην κατεύθυνση αυτή θεωρούμε πολύ χρήσιμη την ενίσχυση του ρόλου του ιδιωτικού τομέα, παράλληλα με την ουσιαστική αξιοποίηση της τεχνογνωσίας που έχει αναπτυχθεί σε μεγάλο μέρος του στελεχιακού δυναμικού του σημερινού συστήματος διαχείρισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων.

3. Βελτίωση της αποτελεσματικότητας των φορέων προγραμματισμού και των τελικών δικαιούχων

Τρίτον, εκτιμούμε ότι πρέπει να δοθεί προσοχή στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας τόσο των φορέων προγραμματισμού όσο και των τελικών δικαιούχων. Ειδικότερα πιστεύουμε ότι πρέπει να διασφαλιστούν τα εξής:

- ✓ Απλούστευση των διαδικασιών ένταξης και παρακολούθησης υλοποίησης έργων κατά τη νέα προγραμματική περίοδο και συστηματική στοχευμένη υποστήριξη των ειδικών υπηρεσιών διαχείρισης με παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών από τον ιδιωτικό τομέα.
- ✓ Περιορισμός του αριθμού των τελικών δικαιούχων φορέων του δημόσιου τομέα - στη βάση ουσιαστικής αξιολόγησης και πιστοποίησης της επάρκειάς τους - και ενίσχυση της αποτελεσματικότητας υλοποίησης με συστηματική υποστήριξή τους με παροχή των αναγκαίων συμβουλευτικών υπηρεσιών από τον ιδιωτικό τομέα.

Αναλυτικότερα, πιστεύουμε ότι η ανάπτυξη υποδομών σε τομείς όπου υπάρχουν ακόμα ελλείψεις ή/και με τη δημιουργία τους μπορούν να υπάρξουν σημαντικές θετικές πολλαπλασιαστικές επιπτώσεις στην εθνική οικονομία και στην ελληνική κοινωνία είναι ιδιαίτερης αξίας. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι οι τομείς της ενέργειας, της ολοκληρωμένης διαχείρισης των υδάτων, των περιβαλλοντικών υποδομών (διαχείριση υγρών και στερεών αποβλήτων), των μεγάλων οδικών αξόνων, του εκσυγχρονισμού του σιδηροδρομικού δικτύου κλπ.

Πιστεύουμε ότι η μέχρι σήμερα εμπειρία έχει δείξει ότι υπάρχουν πολύ σημαντικές αδυναμίες σε σημαντικό αριθμό τελικών δικαιούχων (φορέων υλοποίησης). Κατά την άποψη μας, όπως ήδη σημειώθηκε παραπάνω, πρέπει ο αριθμός τους να περιοριστεί σημαντικά, στη βάση ουσιαστικής διαδικασίας αξιολόγησης και πιστοποίησης, κατά προτίμηση με αξιοποίηση ανεξαρτήτων ιδιωτικών φορέων, δεδομένου ότι η αντίστοιχη διαδικασία στο πλαίσιο του τρέχοντος ΕΣΠΑ τελικά δεν τελεσφόρησε, καθώς για λόγους πολιτικών και άλλων ισορροπιών στην ουσία εκφυλίστηκε. Ο περιορισμός, μέσα από την προτεινόμενη αξιοκρατική διαδικασία, των τελικών δικαιούχων δεν ακυρώνει τη δυνατότητα και άλλων, λιγότερο οργανωμένων, φορέων να υλοποιούν έργα κατά τη νέα προγραμματική περίοδο. Αυτό θα γίνεται με χρήση των διαφόρων κατάλληλων εργαλείων που παρέχει η κείμενη νομοθεσία για συνεργασία μεταξύ φορέων του δημοσίου (προγραμματικές συμβάσεις κλπ).

Θεωρούμε πολύ σημαντικό να αξιοποιηθεί ιδιαίτερα η αρχική περίοδος (κυρίως τα δύο – τρία πρώτα έτη) για συστηματική μελετητική προετοιμασία και ωρίμανση έργων που είναι πραγματικής αναπτυξιακής προτεραιότητας και να σταματήσει η λανθασμένη και αντιαναπτυξιακή πρακτική να αναζητούνται προς ένταξη και χρηματοδότηση έργα «ώριμα» και άρα ενδεχομένως «εύκολης» απορρόφησης, ανεξάρτητα από αναπτυξιακές προτεραιότητες και ανάγκες.

Επίσης, λόγω της «πολυμορφίας» Περιφερειών (λιγότερο αναπτυγμένες, μεταβατικές, περισσότερο αναπτυγμένες) στην επόμενη προγραμματική περίοδο, πρέπει να υπάρξει ιδιαίτερη φροντίδα (με σωστό προγραμματισμό αξιοποίησης του Ταμείου Συνοχής, διαμόρφωση κατάλληλων τομεακών

Επιχειρησιακών προγραμμάτων κ.λπ.) για να μην προκύψουν σοβαρά προβλήματα χρηματοδότησης αναγκαίων υποδομών σε διάφορες Περιφέρειες (π.χ. στους τομείς των υγρών και των στερεών αποβλήτων).

Προτάσεις για αποφυγή προβλημάτων και δυσλειτουργιών

Με βάση τη σημαντική εμπειρία των μελετητικών/συμβουλευτικών εταιρειών, οι οποίες συμμετείχαν -με καθοριστικό ρόλο- στις διαδικασίες σχεδιασμού, ωρίμανσης, ένταξης και υλοποίησης όλων των τεχνικών έργων, αλλά και άλλων έργων και προγραμμάτων, τόσο στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο όσο και στις προηγούμενες, παραθέτουμε τις κάτωθι προτάσεις για την αντιμετώπιση και την ελαχιστοποίηση σημαντικών προβλημάτων και δυσλειτουργιών κατά την υλοποίηση του Σ.Ε.Σ. 2014-2020:

- ✓ Η κατάσταση και ο σχεδιασμός τόσο του συνολικού προγράμματος όσο και των επιμέρους Ε.Π. δεν ελάμβανε επαρκώς υπόψη, σε πολλές περιπτώσεις, αφενός τις πραγματικές και ουσιαστικές ανάγκες της χώρας και της κάθε περιφέρειας, αφετέρου τις προβλέψεις και τις δεσμεύσεις υφιστάμενων στρατηγικών σχεδίων (π.χ. εθνικά και περιφερειακά χωροταξικά σχέδια) ή/και Κοινοτικών Οδηγιών (π.χ. Οδηγίες για τη διαχείριση των υδάτων, των λυμάτων, των αποβλήτων, του φυσικού περιβάλλοντος, κ.λπ.).
Η εκτεταμένη δημόσια διαβούλευση και η πρόσκληση προς συμμετοχή όλων των κοινωνικών εταίρων και φορέων (δημοσίων και ιδιωτικών), που έχει δρομολογηθεί, είναι αδιαμφισβήτητα υπέρ της διασφάλισης ενός ορθολογικού και επιτυχημένου σχεδιασμού της νέας προγραμματικής περιόδου. Στην ίδια κατεύθυνση πιστεύουμε ότι συμβάλλει η αξιοποίηση συμβούλων – μελετητών από τον ιδιωτικό τομέα, πρακτική που πρέπει να ακολουθηθεί για το σύνολο των κρίσιμων ζητημάτων που συνδέονται με τον σχεδιασμό των επιχειρησιακών προγραμμάτων.
- ✓ Εγκαθίδρυση ενός αυστηρού, αποτελεσματικού συστήματος αξιολόγησης και ελέγχου των πράξεων, το οποίο δεν θα επιτρέπει κανενός είδους παρεμβάσεις, τόσο κατά τις διαδικασίες ένταξης, όσο -ιδίως- κατά τις διαδικασίες υλοποίησης, έτσι ώστε να εξαλειφθούν τα όποια φαινόμενα διακριτικής μεταχείρισης των δικαιούχων.
- ✓ Περαιτέρω απλοποίηση των διαγωνιστικών διαδικασιών με σκοπό την επιτάχυνση και την δραστική μείωση του μέσου χρόνου ολοκλήρωσης αυτών (οι πολύ μεγάλες καθυστερήσεις κατά τη διενέργεια των διαγωνισμών είναι ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπιστεί). Ήδη προς την κατεύθυνση αυτή το Υπουργείο έχει θεσπίσει την δυνατότητα ενοποίησης των σταδίων των διαγωνισμών (βλ. παρ.3 του άρθρου 6 της Πράξης Νομοθετικού

Περιεχομένου της 4ης Δεκεμβρίου 2012, ΦΕΚ 237 Α/5.12.2012), η οποία όμως πρέπει να γίνει υποχρεωτικής και όχι δυνητικής εφαρμογής. Περαιτέρω, μπορούν να θεσπιστούν και άλλα μέτρα, όπως η κατάργηση των ενστάσεων και η πρόβλεψη απευθείας άσκησης προδικαστικής προσφυγής στις περιπτώσεις διαγωνισμών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Ν. 3886/2010 και η θέσπιση υποχρεωτικών προθεσμιών για την έκδοση των πρακτικών των Επιτροπών Διαγωνισμού και των αποφάσεων των φορέων.

- ✓ Σύνταξη και θέσπιση προτύπων διακηρύξεων και τευχών δημοπράτησης για κάθε τύπο δημόσιας σύμβασης (υπηρεσίες, έργα, προμήθειες) και για κάθε νομικό πλαίσιο διαγωνισμού (Ν. 3669/08, Ν. 3316/05, Π.Δ. 60/07, Π.Δ. 118/07, κ.λπ.).
- ✓ Διασφάλιση έγκαιρης αλληλοενημέρωσης και συνεργασίας μεταξύ των Υπουργείων πριν την θέσπιση νέων διατάξεων, οι οποίες μπορούν να επηρεάσουν και να καθυστερήσουν την υλοποίηση ώριμων έργων, έτσι ώστε να λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα με την πρόβλεψη ορθολογικών μεταβατικών διατάξεων (π.χ. να μην υπάρχει υποχρέωση επανασύνταξης ήδη εγκεκριμένων μελετών και τευχών δημοπράτησης στην περίπτωση έκδοσης νέων ενιαίων τιμολογίων του Ν. 3669/08).
- ✓ Απλοποίηση των διαδικασιών ελέγχου της νομιμότητας των πράξεων των φορέων, με σαφή διαχωρισμό και άρση των επικαλύψεων των αρμοδιοτήτων των διαφόρων αρχών και οργάνων (Ελεγκτικό Συνέδριο, Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, Αυτοτελείς Υπηρεσίες Εποπτείας Ο.Τ.Α. Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, διάφορα Τεχνικά Συμβούλια, κ.λπ.).
- ✓ Έγκαιρη διενέργεια διαγωνισμών για την πρόσληψη οργανωμένων και έμπειρων εταιρειών/τεχνικών συμβούλων για κάθε Ε.Π. ή/και για κάθε Άξονα Προτεραιότητας, με σκοπό την υποστήριξη των διαχειριστικών αρχών σε σημαντικά θέματα όπως:
 - Ο ενδελεχής έλεγχος των μελετών και των τευχών δημοπράτησης των έργων, με σκοπό την πιστοποίηση της τεχνικής αρτιότητας και ποιότητας αυτών και της εναρμόνισής των με τις ισχύουσες διατάξεις και προδιαγραφές, έτσι ώστε να ελαχιστοποιηθούν τα συχνότατα, μέχρι σήμερα, προβλήματα κατά την υλοποίηση (π.χ. ελλείψεις και σφάλματα μελετών, σφάλματα στις προδιαγραφές, στην προμέτρηση, στην κοστολόγηση, στους όρους των συμβατικών τευχών, κ.λπ.).

Η συμμετοχή των ιδιωτικών εταιρειών στην προδιαγωνιστική διαδικασία είναι ιδιαίτερα σημαντική διότι, όπως στην πράξη έχει διαπιστωθεί, τα στελέχη των Ε.Υ.Δ. δεν μπορούν να γνωρίζουν εις βάθος και να καλύπτουν όλα τα τεχνικά θέματα, με αποτέλεσμα να

περιορίζονται σε απλούς ελέγχους πληρότητας των μελετών και των τευχών που αποστέλλουν οι δικαιούχοι.

Ειδικώς, δε, για τις μελέτες τεχνικών έργων, όπου μετά τη θέσπιση του Ν. 3919/2011, δίδονται ανεξέλεγκτες εκπτώσεις, οι οποίες πλέον, ξεπερνούν το 60% και υπερβαίνουν σε πολλές περιπτώσεις το 80% (!!!), η ύπαρξη ελέγχου από ανεξάρτητο τεχνικό σύμβουλο κρίνεται καθοριστική, εάν ληφθεί υπόψη ότι οι επιβλέπουσες δημόσιες υπηρεσίες, ιδίως σήμερα, σε σημαντικό βαθμό παρουσιάζουν αντικειμενική αδυναμία για αυστηρό και ουσιαστικό έλεγχο και επίβλεψη των μελετών.

- Ο ουσιαστικός έλεγχος και παρακολούθηση της υλοποίησης των πράξεων (φυσικό και οικονομικό αντικείμενο, τήρηση χρονοδιαγραμμάτων, εντοπισμός κινδύνων και προβλημάτων και λήψη προληπτικών και διορθωτικών μέτρων, συνεργασία και καθοδήγηση δικαιούχων κ.λπ.).

Η θέσπιση ενός δυναμικού μοντέλου συνεχούς και ουσιαστικής συνεργασίας μεταξύ των Ε.Υ.Δ. και των δικαιούχων, μέσω των Τεχνικών Συμβούλων, θα συμβάλει σημαντικά στην κάλυψη του βασικού στόχου της άρτιας, ποιοτικής και έγκαιρης υλοποίησης των έργων (το ισχύον σύστημα της υποβολής τυποποιημένων εκθέσεων προόδου εκτιμούμε ότι δεν είναι επαρκές και αποτελεσματικό).

- ✓ Τροποποίηση και αυστηροποίηση των διατάξεων περί εγγυήσεων και ευθυνών των μελετητικών/συμβουλευτικών επιχειρήσεων.
- ✓ Επίβλεψη και ουσιαστικός έλεγχος των μελετών από ιδιωτικές μελετητικές εταιρείες, μέσω διαγωνισμών ανάθεσης συμβάσεων τύπου συμφωνίας-πλαίσιο, με ειδικές ρήτρες συνεγγύησης και συνευθύνης για την τεχνική αρτιότητα, την πληρότητα και την ποιότητα των μελετών.

Η πρόταση αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία για τις μελέτες που εκπονούνται από τους ΟΤΑ Α' βαθμού και τις Επιχειρήσεις αυτών, οι οποίοι στις πλείστες περιπτώσεις δεν διαθέτουν κατάλληλες υποδομές και στελέχη με τις απαιτούμενες γνώσεις και εμπειρία, ανεξαρτήτως εάν λαμβάνουν την απαιτούμενη πιστοποίηση διαχειριστικής επάρκειας. Με βάση την πραγματική κατάσταση και δυνατότητες των Δήμων, η ύπαρξη μιας αξιόπιστης εταιρείας συμβούλων/μελετητών (π.χ. μία σύμβαση ανά περιφέρεια) πιστεύουμε ότι θα συμβάλει καθοριστικά στην διασφάλιση της επιτυχούς ωρίμανσης των έργων της σημαντικής αυτής κατηγορίας δικαιούχων.

Περαιτέρω, με τη διαδικασία αυτή μπορούν να καταργηθούν οι διατάξεις περί θεώρησης των μελετών από τα διάφορα Τεχνικά Συμβούλια (βλ. π.χ. ΥΑ ΥΠΕΣ 23957/30.4.2007, ΦΕΚ Β' 724), οι

οποίες επιφέρουν, πολλές φορές, σημαντικές καθυστερήσεις στην ωρίμανση των έργων, χωρίς - τελικώς- να εισφέρουν στην τεχνική αρτιότητα και ποιότητα των μελετών.

- ✓ Καθιέρωση πρόβλεψης υποχρεωτικού υποέργου για την πρόσληψη, μέσω διαγωνισμού, Τεχνικού Συμβούλου (ή Ανεξάρτητου Μηχανικού κατά τη διεθνή πρακτική), για όλα τα έργα προϋπολογισμού άνω των 2.000.000 ευρώ, ο οποίος θα είναι συνεγγυητής και συνυπεύθυνος για την άρτια, ποιοτική και έγκαιρη κατασκευή των έργων.

Μελετητικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες και ΣΕΣ

Από όσα αναφέραμε παραπάνω είναι σαφές ότι, κατά την άποψη μας, για την άρτια προετοιμασία και υλοποίηση έργων υποδομής κατά την επόμενη προγραμματική περίοδο 2014 – 2020, είναι αναγκαία η παροχή υψηλής ποιότητας μελετητικών και συναφών συμβουλευτικών υπηρεσιών.

Παράλληλα εκτιμούμε ότι στην ιδιαίτερα κρίσιμη περίοδο που βρίσκεται η οικονομία μας είναι μια ευκαιρία να τοποθετηθεί σε απολύτως νέα βάση, σε αρμονία με τα σύγχρονα δεδομένα και τις απαιτήσεις των καιρών, ο ρόλος και οι ευθύνες των μελετητικών – συμβουλευτικών επιχειρήσεων.

Υπάρχουν δύο παράλληλες προκλήσεις που πρέπει – και στο πλαίσιο του ΣΕΣ 2014 -2020 – να αντιμετωπιστούν θετικά για τον μελετητικό – συμβουλευτικό κλάδο:

Αξιοποίηση του πολύ αξιόλογου τεχνικού και επιστημονικού δυναμικού των μελετητικών – συμβουλευτικών επιχειρήσεων για συστηματική υποστήριξη της προσπάθειας της χώρας για ανάκαμψη και επάνοδο σε αναπτυξιακή τροχιά.

Ενθάρρυνση και υποστήριξη της εξωστρέφειας των μελετητικών – συμβουλευτικών επιχειρήσεων, με δεδομένο ότι οι μελετητικές – συμβουλευτικές υπηρεσίες μπορούν να αποτελέσουν ένα εξόχως ανταγωνιστικό εξαγωγικό προϊόν και οι επιχειρήσεις του κλάδου να λειτουργήσουν καταλυτικά (ως προπομπός) της γενικότερης εξαγωγικής προοπτικής της ελληνικής οικονομίας.

Απαντώντας θετικά στις παραπάνω προκλήσεις μπορούν να δημιουργηθούν πολλές ποιοτικές νέες θέσεις εργασίας, ιδίως για νέους επιστήμονες, σε μια περίοδο που – ευλόγως – διατυπώνεται προβληματισμός για την εντεινόμενη τάση φυγής του ελπιδοφόρου επιστημονικού δυναμικού της χώρας στο εξωτερικό.

Στο πλαίσιο αυτό λοιπόν πιστεύουμε ότι πρέπει αμέσως να συζητηθεί, συμφωνηθεί και δρομολογηθεί μια τολμηρή και ουσιαστική μεταρρύθμιση του πλαισίου λειτουργίας του μελετητικού – συμβουλευτικού κλάδου, σε εναρμόνιση με το ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο και κεκτημένο, που να επιτρέψει σε εύλογο χρονικό διάστημα (π.χ. εντός διετίας) τον μετασχηματισμό του μελετητικού – συμβουλευτικού κλάδου

ώστε να βασίζεται στην ύπαρξη βιώσιμων και ανταγωνιστικών, στο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον, επιχειρήσεων με ποιοτικές θέσεις εργασίας.

Με την ανωτέρω προϋπόθεση, οι ορθές προβλέψεις του Σ.Ε.Σ. για εξωστρέφηση, καινοτόμο και ανταγωνιστική επιχειρηματικότητα πρέπει να επεκταθούν - με σχεδιασμό ειδικών δράσεων - και στον τομέα των μελετητικών/συμβουλευτικών επιχειρήσεων, με στόχο την ουσιαστική ανάπτυξή του, η οποία μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην αναχαίτιση του μεταναστευτικού ρεύματος επιστημόνων. Επισημαίνεται ότι η Ελλάδα είναι ίσως η μοναδική από τις αναπτυγμένες χώρες που δεν διαθέτει μία, έστω, μελετητική/συμβουλευτική εταιρεία μεσαίου μεγέθους για τα διεθνή δεδομένα. Δυστυχώς, η διαχρονική υπερπροστασία και πρωμοδότηση της ατομικής επιχειρηματικότητας στον κλάδο αυτό, σε συνδυασμό με το αναχρονιστικό εθνικό θεσμικό πλαίσιο, εκτός πολλών άλλων δυσμενών συνεπειών, έχει καταστήσει ιδιαίτερος δύσκολη, εάν όχι αδύνατη, την συστηματική δραστηριοποίηση των Ελληνικών μελετητικών επιχειρήσεων στη διεθνή αγορά. Στις άλλες χώρες ο κλάδος αυτός είναι από τους πλέον εξωστρεφείς, συνιστά σημαντικό κλάδο της οικονομίας και κατατάσσεται στις προτεραιότητες της οικονομικής διπλωματίας, όχι για τη λογιστική συμμετοχή του στο Α.Ε.Π., αλλά για την μεγάλη προστιθέμενη αξία του στους λοιπούς τομείς της οικονομίας (κατασκευές, εμπόριο, ενέργεια, τηλεπικοινωνίες, κ.λπ.) και στον επενδυτικό σχεδιασμό και προγραμματισμό.